

ogsaa fremsat et Lovforslag om Afskaffelse af superficiære Fæste- og Lejeforhold. Det er ejendommeligt at se, idet dette Lovforslag netop er et Forslag til Indførelse af superficiært Fæste her i Landet. Ifølge § 6 skal nemlig den, der uden Udbetaling kommer i Besiddelse af offentlig Jord, eje det Hus, der staar derpaa. Det er netop det, man efter Romerretten forstaar ved superficiært Fæste; Forholdet til Huset er et Ejerforhold, men Forholdet til Jorden er et Fæsteforhold. Man kan derfor lige saa godt kalde Tingen ved sit rette Navn: Vi indfører her et superficiært Statsfæste. I Bemærkningerne til Lovforslaget har ogsaa et Medlem af Landbokommissionen, Riis-Hansen, sagt, at saadan er det, men man har ikke haft Lyst til at bruge Udtrykket.

Det forekommer mig, at dette superficiære Statsfæste er en meget fornuftig Besiddelsesform, som det er værd at forsøge. Det, at tro, at en bestemt Besiddelsesform ubetinget skal foretrækkes, er en stor Misforstaaelse. Det var Liberalismen, der mente, at denne bestemte Form: Selveje, var det eneste rigtige og hensigtsmæssige. Men Liberalismen har utvivlsomt spillet fallit overfor Jorden, som den i saa mange Henseender har gjort det overfor Kapitalmagten. At have forskellige Besiddelsesformer er naturligt, fordi man har mange Slags Folk, eet Temperament foretrækker een Besiddelsesform, et andet en anden — paa samme Maade, som vi har forskellig Størrelse paa vore Jorder og Besiddelser efter Folks forskellige Evner. Men naar det virkelig er et superficiært Statsfæste, vi her indfører, var det værd at tænke paa, hvordan man betalte Fæsteafgift i gammel Tid. Man betalte efter Kapitelstakst. Folk er nu ved at faa Øjnene op for, at det egentlig er uheldigt, at man har forsaaget den Idé, der laa bag ved Kapitelstaksten. Man har ment, at Kapitelstakstinstitutionen var forældet, og derfor har man afskaffet Kapitelstaksten i Stedet for at holde sig til den Idé, der laa bagved, et primitivt Folks Idé om Besiddelsesform og Afgiftsform, hvori der ligger en Sandhed, man ikke ustraffet krænker. Det har vi erfaret, da vi ændrede vore Embedsmænds Lønninger efter de kapitalistiske Teorier i Stedet for at indrette

dem efter de gamle prøvede Teorier, der ligger bagved Kapitelstaksten. Efter min Mening vil man ved her at gaa over til den gamle Idé kunne undgaa disse meget omtalte periodiske Vurderinger. Man faar ved at indføre en Afgift efter Kapiteltakst en automatisk Vurdering, der sættes hvert Aar og naturligvis moderniseres og tilpasses til enhver Tid. Adskillige begynder at faa Øjet aabent for, at denne Form burde indføres overfor Embedsmændenes Løn, og jeg er ikke i Tvivl om, at den i det foreliggende Lovforslag indførte nye Besiddelsesform for Jord vil kræve den samme Idé virkeliggjort.

Der er ingen Tvivl om, at den Lov, som dette Lovforslag bebuder, vil virke i Retning af en Stigning i Jordpriserne. Den første Bruger vil faa Fordelen deraf, den næste, der køber Jorden af ham, vil komme til at betale en højere Pris. Det er i den Henseende værd at lægge Mærke til de Bemærkninger, der er gjorte af et Medlem af Kommissionen, Pedersen-Nyskov. De rammer netop i Centrum af denne Sag. Om man kan undgaa den Fare, der ligger i dette Forhold, og om det, som man muligvis skal give for at undgaa Faren, ikke i og for sig er farligere, er en Sag for sig, men jeg synes, at denne Fare afvendes ikke ved de periodiske Vurderinger.

Det, man hele Tiden er gaaet ud fra ved Forhandlingen om dette Lovforslag, og som er Forudsætningen for Lovforslaget, er, at det er Præstegaardsjorden, det her drejer sig om. Man gaar ud fra som en given Ting, at denne Præstegaardsjord har Staten Ejendomsret til. Men det er netop et tvivlsomt Spørgsmaal. Det er et Tvivlsspørgsmaal overhovedet, hvem der har Ejerretten til Kirkeformuen. Der er ingen Tvivl om, at de moderne Kirkeretslærere, og Statsretslærerne for øvrigt ogsaa, har hævdet om de Statskirker, der er byggede efter den Lutherske Reformation, at juridisk har Staten ikke Ejerret til deres Kirkeformue, men ved en politisk Akt kan den faa det. Naar vi vedtager her i Tinget, at det er Staten, der ejer det hele, er det Staten, der ejer det, men vi maa ikke mene, at det har juridisk og historisk Medhold. Det har det nemlig ikke. Jeg ved godt, at vor Lovgivning har behandlet Kirkeformuen baade ved Tiendelovgivningen og